

รายงานผลการดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ของ องค์การบริหารส่วนตำบลข้าวสาร
ตำบลข้าวสาร อำเภอบ้านฝ้อ
จังหวัดอุดรธานี

จัดทำโดย : งานวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักปลัด
องค์การบริหารส่วนตำบลข้าวสาร

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงการทุจริตของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประทุมิชอบ หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต (อ้างอิงจาก :คู่มือแนวทางประเมินความเสี่ยง (CORRUPTION RISK ASSESSMENTS) การขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เกณฑ์การประเมินเชิงคุณภาพ "มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต" (CORRUPTION RISKASSESSMENTS) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงาน ป.ป.ท.)

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างความซื่อสัตย์และค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่ บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมิน ความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริตหรือในกรณีที่เกิดการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิด ความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการระบบ หรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการ ทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อน ปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการ เผื่อระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และ ยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะ กำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทานเป็นลักษณะ Post-Decision

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือ แรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับ ควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตาม ทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ภารกิจให้บริการประชาชน อนุมัติ หรืออนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. การระบุความเสี่ยง
๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง
๓. เมตริกส์ระดับความเสี่ยง
๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง
๕. แผนบริหารความเสี่ยง

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์การปฏิบัติงาน ของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นย่อมประกอบไปด้วย ขั้นตอนย่อยในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียดรูปแบบ พฤติการณ์ ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าว ลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ที่เคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มี โอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/ พฤติกรรมความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

เทคนิคในการ ระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

๑. ตารางการพิจารณากำหนดระดับคะแนนของโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood)

ตาราง ๑.๑ โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเชิงปริมาณ (ร้อยละ)

คะแนน	ระดับโอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๑	น้อยมาก	ไม่มีโอกาสที่จะเกิดขึ้น หรือมีโอกาสดำเนินการขึ้นน้อยกว่าร้อยละ ๒๐
๒	น้อย	มีโอกาสดำเนินการขึ้นร้อยละ ๒๑-๔๐
๓	ปานกลาง	มีโอกาสดำเนินการขึ้นร้อยละ ๔๑-๖๐
๔	สูง	มีโอกาสดำเนินการขึ้นร้อยละ ๖๑-๘๐
๕	สูงมาก	มีโอกาสดำเนินการขึ้นมากกว่าร้อยละ ๘๐

ตาราง ๑.๒ โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเชิงปริมาณ (ครั้ง)

คะแนน	ระดับโอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๑	น้อยมาก	มีโอกาสดำเนินการขึ้น ๕ ปี ต่อครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสดำเนินการขึ้น ๒-๓ ปีต่อครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสดำเนินการขึ้น ๑ ปี ต่อครั้ง
๔	สูง	มีโอกาสดำเนินการขึ้น ๑-๖ เดือน ต่อครั้ง
๕	สูงมาก	มีโอกาสดำเนินการขึ้น ๑ เดือน ต่อครั้งหรือมากกว่า

ตาราง ๑.๓ โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเชิงคุณภาพ

คะแนน	ระดับโอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๑	น้อยมาก	มีโอกาที่จะเกิดขึ้นเพียงเล็กน้อย
๒	น้อย	มีโอกาเกิดขึ้น แต่นาน ๆ ครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาเกิดขึ้นบางครั้ง
๔	สูง	มีโอกาเกิดขึ้นค่อนข้างสูง หรือบ่อย ๆ
๕	สูงมาก	มีโอกาเกิดขึ้นทุกครั้งหรือเกือบทุกครั้ง

๒. ตารางการพิจารณากำหนดระดับคะแนนของความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ตาราง ๒.๑ ความรุนแรงของผลกระทบความเสี่ยงในเชิงปริมาณ (ร้อยละ)

คะแนน	ระดับโอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๑	น้อยมาก	มีผลกระทบในการปฏิบัติงานหรือวัตถุประสงค์น้อยกว่าร้อยละ ๒๐
๒	น้อย	มีผลกระทบในการปฏิบัติงานหรือวัตถุประสงค์ร้อยละ ๒๑-๔๐
๓	ปานกลาง	มีผลกระทบในการปฏิบัติงานหรือวัตถุประสงค์ร้อยละ ๔๑-๖๐
๔	สูง	มีผลกระทบในการปฏิบัติงานหรือวัตถุประสงค์ค่อนข้างรุนแรงร้อยละ ๖๑-๘๐
๕	สูงมาก	มีผลกระทบในการปฏิบัติงานหรือวัตถุประสงค์เป็นอย่างยิ่ง มากกว่าร้อยละ ๘๐

ตาราง ๒.๒ ความรุนแรงของผลกระทบของความเสี่ยงในเชิงปริมาณ (มูลค่าความเสียหาย)

คะแนน	ระดับโอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๑	น้อยมาก	ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท
๒	น้อย	> ๑๐,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาท
๓	ปานกลาง	> ๕๐,๐๐๐ - ๕๐๐,๐๐๐ บาท
๔	สูง	> ๕๐๐,๐๐๐ - ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๕	สูงมาก	> ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

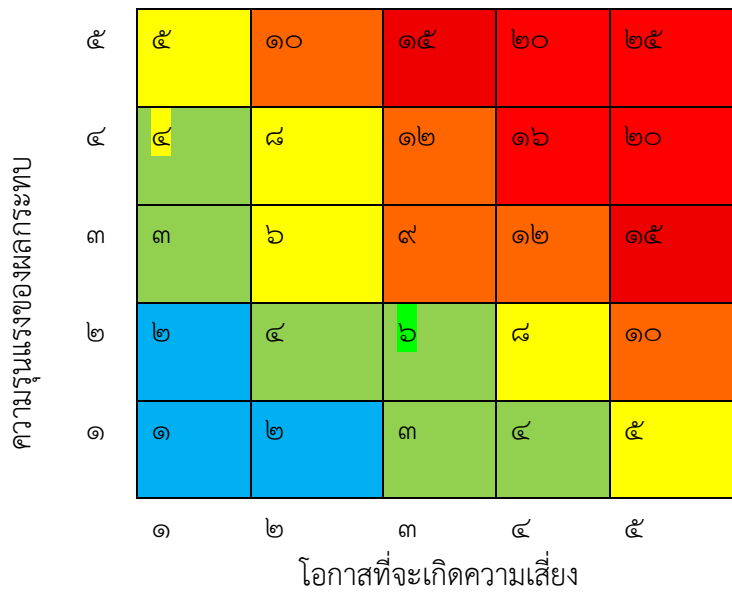
ตาราง ๑.๓ ความรุนแรงของผลกระทบความเสี่ยงในเชิงคุณภาพ (การสูญเสียและบาดเจ็บ)

คะแนน	ระดับโอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๑	น้อยมาก	มีการสูญเสียทรัพย์สินเล็กน้อย ไม่มีการบาดเจ็บรุนแรง
๒	น้อย	การสูญเสียทรัพย์สินพอสมควร มีการบาดเจ็บรุนแรง
๓	ปานกลาง	มีการสูญเสียทรัพย์สินมาก มีการบาดเจ็บสาหัสถึงขั้นหยุดงาน
๔	สูง	มีการสูญเสียทรัพย์สินมาก มีการบาดเจ็บสาหัสถึงขั้นพักงาน
๕	สูงมาก	มีการสูญเสียทรัพย์สินอย่างมหันต์ มีการบาดเจ็บถึงชีวิต

ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการประเมิน ๕ โอกาส และผลกระทบของแต่ละปัจจัยเสี่ยง แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ

- (แดง) สูงมาก (คะแนนไม่น้อยกว่า ๑๕-๒๕)
- (ส้ม) สูง (คะแนน ๙ - ๑๔)
- (เหลือง) ปานกลาง (คะแนน ๕ -๘)
- (เขียว) น้อย (คะแนน ๓-๔)
- (ฟ้า) ต่ำน้อยมาก (คะแนน ๑-๒)

แผนภูมิระดับความเสี่ยง

ผลการประเมินความเสี่ยงและผลการดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ที่	ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินการตามวิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๑	การอนุมัติ อนุญาต การขอ ใบอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการ อำนวยความสะดวกในการพิจารณา อนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑. การให้บริการประชาชนไม่เป็นตามลำดับ มีการให้สิทธิพิเศษแก่คนบางกลุ่ม ๒. มีการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ขอรับ บริการ เพื่อแลกกับการให้บริการหรือการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	(๖) ปานกลาง	๑. การจัดทำโครงการเสริมสร้าง คุณธรรมจริยธรรม และจิตสำนึกป้องกันการทุจริต คอร์รัปชั่นให้กับ บุคลากรภายในองค์กร ๒. มาตรการจัดให้มีระบบ และ ช่องทางรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับ การทุจริตของหน่วยงานในรูปแบบ ออนไลน์	๑. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามระเบียบ กฎหมาย เป็นตามลำดับขั้นตอน และ มีจิตสำนึกที่ดี ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ ส่วนตน จึงทำให้ไม่มีข้อร้องเรียนจาก ประชาชน ๒. ประชาชนได้รับความสะดวกสบาย ไม่ต้องเดินทางมาร้องเรียนฯ ที่ทำการสำนักงานด้วยตัวเอง
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการ ให้บริการตามภารกิจ	๑. เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจในทางมิชอบเพื่อเรียก รับผลประโยชน์เพื่อให้เกิดผลต่อการ สนับสนุนแผนงานหรือโครงการ ๒. การรับของกำนัลจากบุคคลอื่นเพื่อช่วย ให้บุคคลนั้นได้รับผลประโยชน์จากองค์กร	(๖) ปานกลาง	๑. จัดทำประกาศมาตรการป้องกัน การเรียกรับสินบนและกำหนด นโยบาย No Gift Policy โดยสร้าง จิตสำนึกให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ งดการรับและให้ของขวัญทุกกรณี ๒. ผู้บริหารควบคุม/ติดตามการ ดำเนินงานตามมาตรการ และ นโยบายอย่างต่อเนื่อง	๑. บุคลากรของ อบต. ชำนาญ ถึงและให้ความสำคัญ เกี่ยวกับการเรียกรับสินบนทุกๆ กรณี ๒. ผู้บริหารได้รับทราบปัญหาหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และหาวิธีป้องกัน แก้ไขได้อย่างทันท

ที่	ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินการตามวิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๓	ความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง	การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างมีความเสี่ยงในการเรียกรับผลประโยชน์ทับซ้อน เนื่องจาก ต้องมีการติดต่อกับภาคเอกชน อาจมีการ เอื้อประโยชน์หรือให้ความช่วยเหลือพวกพ้อง การกีดกันหรือสร้างอุปสรรคเพื่อเรียกรับผลประโยชน์	(๙) สูง	-รายงานและเผยแพร่การจัดซื้อจัดจ้างในเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง และของอบต.โพทรวม ปิดประกาศโดยเปิดเผยของหน่วยงานของรัฐ -รายงานผลการจัดซื้อจัดจ้างจาก ระบบ e-gp มาลงในเว็บไซต์ของ อบต.๑ รายเดือน/ไตรมาส และ เสนอผู้บริหาร	การรายงานและเผยแพร่หลากหลาย ช่องทางทำให้ภาครัฐและภาคเอกชน ได้รับรู้ข่าวสารการดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้างของ อบต.๑ หากมีข้อสงสัย สามารถติดต่อสอบถามหรือตรวจสอบข้อเท็จจริงได้
๔	การบริหารงานบุคคล	การบรรจุแต่งตั้งโยกย้าย โอนเลื่อนตำแหน่ง พิจารณาเงินเดือน และการมอบหมายงาน ไม่เป็นธรรม ระบบพวกพ้อง หรือมีการเรียกรับเงิน เพื่อให้ได้รับการแต่งตั้ง เลื่อนระดับ การเอื้อประโยชน์แก่ผู้ที่ตนเองได้รับ ผลประโยชน์เข้าทำงาน	(๖) ปานกลาง	๑. ผู้บังคับบัญชามีการส่งเสริม คุณธรรมและความโปร่งใสในการ ปฏิบัติงานแก่บุคลากรในหน่วยงาน รวมทั้งกำกับ ดูแล ตรวจสอบ และควบคุมอย่างใกล้ชิด ๒. คัดเลือกอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้	๑. บุคลากรภายในองค์กร ปฏิบัติงาน อย่างมีคุณธรรมและโปร่งใส ไม่มีการ รับสินบนเกี่ยวกับการโอน/ย้าย เลื่อน ชั้น/เลื่อนระดับ ๒.ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งมอบหมายงาน เป็นไปตามมาตรฐานตำแหน่งและ ความสามารถ มีการประเมินผลงาน อย่างเป็นธรรม มีเอกสารหลักฐาน ประกอบ

ปัญหา/อุปสรรค

ในการจัดทำมาตรการและการดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยง องค์การบริหารส่วนตำบลข้าวสาร คือ บุคลากรในหน่วยงานบางคนไม่ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการความเสี่ยง ประกอบกับขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารจัดการความเสี่ยง

ข้อเสนอแนะ

จากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ องค์การบริหารส่วนตำบลข้าวสารและแนวทางแก้ไข ดังนี้

๑. จัดอบรมให้ความรู้หรือจัดกิจกรรมที่เป็นการสร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรในหน่วยงาน ให้มีคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงาน โดยยึดหลักธรรมาภิบาล เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

๒. เผยแพร่กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ คู่มือและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่ถูกต้องและชัดเจน รวมถึงเผยแพร่บทลงโทษต่าง ๆ หากบุคลากรกระทำการทุจริตและ ประพฤติมิชอบต่อหน้าที่การงาน

การติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการเพื่อจัดการความเสี่ยงทุจริต

ให้มีการติดตามผลการดำเนินการในการบริหารจัดการความเสี่ยง ตามมาตรการที่กำหนดไว้เป็นระยะ เช่น

๑. การรายงานผลในรูปแบบเอกสาร เสนอต่อผู้บริหาร

๒. การรายงานผลการดำเนินงานในการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและพนักงานส่วนตำบล